

อธิบายอักษรย่อชื่อคัมภีร์

อักษรย่อในในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ และ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙, อรรถกถาภาษาบาลีและภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ ในการอ้างอิง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้
การใช้คำย่อชื่อพระไตรปิฎก เริ่มจากอักษรย่อชื่อคัมภีร์ ตามด้วยวงเล็บฉบับที่ใช้แล้ว ตามด้วยเล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น

- ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗. หมายถึง ทีฆนิกาย สิลกขณธวคคปาลิ พระไตรปิฎกภาษาบาลี เล่มที่ ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗.

- ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๗. หมายถึง ทีฆนิกาย สิลกขณธวคคค พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗.

การใช้คำย่อชื่อคัมภีร์ขึ้นรองจากพระไตรปิฎก เช่น อรรถกถา ปกรณ์วิเสส ฎีกา ทำแนวเดียวกันกับพระไตรปิฎก คือเริ่มจากอักษรย่อชื่อคัมภีร์ ตามด้วยวงเล็บฉบับที่ใช้ แล้วรวมด้วยเล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น

- วิ.มหา.อ. (บาลี) ๑/๑๐/๒๐. หมายถึง วินยปิฎก สมณตปาสาทิกา มหาวิภังคอุทฺทกเถรา ฉบับภาษาบาลี เล่มที่ ๑ ข้อ ๑๐ หน้า ๒๐.

- วิ.มหา.อ. (ไทย) ๑/๑๐/๒๐. หมายถึง วินยปิฎก สมณตปาสาทิกา มหาวิภังคอุทฺทกเถรา ฉบับภาษาไทย เล่มที่ ๑ ข้อ ๑๐ หน้า ๒๐.

- ที.สี.ฎีกา. (บาลี) ๑/๒๗๖/๓๗๓. หมายถึง ทีฆนิกาย สีนตถูปปกาสิณี สลิลกขณธวคคคิกกา ฉบับภาษาบาลี เล่มที่ ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๓๗๓.

ตัวอย่างการใช้หมายเลขอ้างอิงพระไตรปิฎกภาษาบาลี และภาษาไทย จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับ เล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ม.ม.(บาลี) ๑๓/๓๒๗/๓๙๕. หมายถึง สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปณณาสกปาลิ พระไตรปิฎกภาษาบาลี เล่มที่ ๑๓ ข้อที่ ๓๒๗ หน้า ๓๙๕ ฉบับ สยามมรฎฐเตปิฎก, ม.ม.(ไทย) ๑๓/๓๒๗/๓๙๕. หมายถึง สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปณณาสก เล่มที่ ๑๓ ข้อที่ ๓๒๗ หน้า ๓๙๕ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การใช้หมายเลขอ้างอิงอรรถกถา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ขุ.ชา.อ. (บาลี) ๓/๓๐๕/๒๒๓. หมายถึง ขุททกนิกาย ธมมปทอฎฐกเถรา เล่มที่ ๓ ข้อที่ ๓๐๕ หน้า ๒๒๓. ฉบับ มหามกุฎราชวิทยาลัย หรือปณณาสก (บาลี) ๑/๑๐๙. หมายถึง เล่มที่ ๑ หน้า ๑๐๙. เป็นต้น

การใช้หมายเลขอ้างอิงฎีกา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม/หน้า เช่น วิ.มติ.ฎีกา.(บาลี) ๒/๑๕๐. หมายถึง วิมติวินิฎฐิกเถรา เล่มที่ ๒ หน้า ๑๕๐ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การใช้หมายเลขอ้างอิงปรณวิเสส จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม/หน้า เช่น

- วิสุทธิ. (บาลี) ๑/๒๐. หมายถึง คัมภีร์วิสุทธิมรรคภาษาบาลี ภาคที่ ๑ หน้า ๒๐. ฉบับ
มหาวิทยาลัย

- วิสุทธิ. (ไทย) ๑/๒/๑๐/๒๐. หมายถึง คัมภีร์วิสุทธิมรรคภาษาไทย ภาคที่ ๑ เล่มที่ ๒
ข้อ ๑๐ หน้า ๒๐. ฉบับมหาวิทยาลัย

อธิบายอักษรย่อพระวินยปิฎก (บาลีและไทย)

เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	
๑-๒	วิ.มหา. (บาลี)	= วินยปิฎก มหาวิภังคปาติ	ภาษาบาลี
	วิ.มหา. (ไทย)	= วินยปิฎก มหาวิภังค์	ภาษาไทย
๔-๕	วิ.ม. (บาลี)	= วินยปิฎก มหาวคคปาติ	ภาษาบาลี
	วิ.ม. (ไทย)	= วินยปิฎก มหาวรรค	ภาษาไทย
๖-๗	วิ.จุ. (บาลี)	= วินยปิฎก จุฬวคคปาติ	ภาษาบาลี
	วิ.จุ. (ไทย)	= วินยปิฎก จุฬวรรค	ภาษาไทย

อธิบายอักษรย่อพระสุตตันตปิฎก (บาลีและไทย)

เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	
๑๐	ที.ม. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวคคปาติ	ภาษาบาลี
	ที.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค	ภาษาไทย
๑๑	ที.ปา. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวคคปาติ	ภาษาบาลี
	ที.ปา. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค	ภาษาไทย
๑๒	ม.มู. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสกปาติ	ภาษาบาลี
	ม.มู. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก์	ภาษาไทย
๑๓	ม.ม. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปณณาสกปาติ	ภาษาบาลี
	ม.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปณณาสก์	ภาษาไทย
๑๕	ส.ส. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวคคปาติ	ภาษาบาลี
	ส.ส. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค	ภาษาไทย
๑๗	ส.ข. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย ขนธวาวคคปาติ	ภาษาบาลี
	ส.ข. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย ขันธวาวรรค	ภาษาไทย
๑๘	ส.สพ. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สฬายตนวคคปาติ	ภาษาบาลี
	ส.สพ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรค	ภาษาไทย
๒๐	อง.เอกก. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก องคุดตนิกราย เอกกนิปาตปาติ	ภาษาบาลี
	อง.เอกก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก องคุดตนิกราย เอกกนิบาต	ภาษาไทย
๒๑	อง.จตุกก. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก องคุดตนิกราย จตุกกนิปาตปาติ	ภาษาบาลี
	อง.จตุกก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก องคุดตนิกราย จตุกกนิบาต	ภาษาไทย
๒๒	อง.ปญจก. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก องคุดตนิกราย ปญจกนิปาตปาติ	ภาษาบาลี

	อง.ปญจก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปญจกนิบาต	ภาษาไทย
๒๔	อง.ทสก. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาตปาติ	ภาษาบาลี
	อง.ทสก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาต	ภาษาไทย
๒๕	ขุ.ธ. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธมมปทปาติ	ภาษาบาลี
	ขุ.ธ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท	ภาษาไทย
	ขุ.อิติ. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อิติวุตตกปาติ	ภาษาบาลี
	ขุ.อิติ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ	ภาษาไทย
	ขุ.สุ. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาตปาติ	ภาษาบาลี
	ขุ.สุ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต	ภาษาไทย
๒๖	ขุ.วิ. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย วิมานวตถุปาติ	ภาษาบาลี
	ขุ.วิ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย วิมานวัตถุ	ภาษาไทย
	ขุ.เถร. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย เถรคาถาปาติ	ภาษาบาลี
	ขุ.เถร. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย เถรคาถา	ภาษาไทย
๒๙	ขุ.ม. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย มหานิเทศปาติ	ภาษาบาลี
	ขุ.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย มหานิเทศ	ภาษาไทย
๓๐	ขุ.จู. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย จุฬนิเทศปาติ	ภาษาบาลี
	ขุ.จู. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย จุฬนิเทศ	ภาษาไทย
๓๑	ขุ.ป. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฏิสัมภิตามคคปาติ	ภาษาบาลี
	ขุ.ป. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฏิสัมภิตามรรค	ภาษาไทย
๓๒	ขุ.อป. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทานปาติ	ภาษาบาลี
	ขุ.อป. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทาน	ภาษาไทย

อธิบายอักษรย่อพระอภิธรรมปิฎก (บาลีและไทย)

เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	
๓๕	อภิ.วิ. (บาลี)	= อภิธมมปิฎก วิภังคปาติ	ภาษาบาลี
	อภิ.วิ. (ไทย)	= อภิธรรมปิฎก วิภังค์	ภาษาไทย
๓๗	อภิ.ก. (บาลี)	= อภิธมมปิฎก กถาวตตฺตปาติ	ภาษาบาลี
	อภิ.ก. (ไทย)	= อภิธรรมปิฎก กถาวัตถุ	ภาษาไทย
๓๘-๓๙	อภิ.ย. (บาลี)	= อภิธมมปิฎก ยมกปาติ	ภาษาบาลี
	อภิ.ย. (ไทย)	= อภิธรรมปิฎก ยมก	ภาษาไทย
๔๐-๔๕	อภิ.ป. (บาลี)	= อภิธมมปิฎก ปญฺฐานปาติ	ภาษาบาลี
	อภิ.ป. (ไทย)	= อภิธรรมปิฎก ปญฺฐาน	ภาษาไทย

อธิบายอักษรย่ออรรถกถาพระวินัย (บาลีและไทย)

วิ.มหา.อ. (บาลี)	= วินัยปิฎก สมณฑปาสาทิกา มหาวิภังคอรรถกถา	ภาษาบาลี
วิ.มหา.อ. (ไทย)	= วินัยปิฎก สมณฑปาสาทิกา มหาวิภังค์อรรถกถา	ภาษาไทย
วิ.ม.อ. (บาลี)	= วินัยปิฎก สมณฑปาสาทิกา มหาวคคอรรถกถา	ภาษาบาลี
วิ.ม.อ. (ไทย)	= วินัยปิฎก สมณฑปาสาทิกา มหาวรรคอรรถกถา	ภาษาไทย
วิ.จู.อ. (บาลี)	= วินัยปิฎก สมณฑปาสาทิกา จูฬวคคอรรถกถา	ภาษาบาลี
วิ.จู.อ. (ไทย)	= วินัยปิฎก สมณฑปาสาทิกา จูฬวรรคอรรถกถา	ภาษาไทย
วิ.ป.อ. (บาลี)	= วินัยปิฎก สมณฑปาสาทิกา ปริวารวคคอรรถกถา	ภาษาบาลี
วิ.ป.อ. (ไทย)	= วินัยปิฎก สมณฑปาสาทิกา ปริวารอรรถกถา	ภาษาไทย

อธิบายอักษรย่ออรรถกถาพระอภิธรรม (บาลีและไทย)

อภิ.สง.อ. (บาลี)	= อภิธมมปิฎก ธมมสังคณี อฏฺฐกถาอฏฺฐสาติณี	ภาษาบาลี
อภิ.สง.อ. (ไทย)	= อภิธรรมปิฎก ธัมมสังคณี อรรถกถาอรรถสาติณี	ภาษาไทย
อภิ.วิ.อ. (บาลี)	= อภิธมมปิฎก วิภังค สมโหมวิโนทนีอฏฺฐกถา	ภาษาบาลี
อภิ.วิ.อ. (ไทย)	= อภิธรรมปิฎก วิภังค์ สัมโหมวิโนทนีอรรถกถา	ภาษาไทย
อภิ.ปญจ.อ. (บาลี)	= อภิธมมปิฎก ปญจปรกณอฏฺฐกถา	ภาษาบาลี
อภิ.ปญจ.อ. (ไทย)	= อภิธรรมปิฎก ปญจปรกณอรรถกถา	ภาษาไทย

อธิบายอักษรย่อปกรณ์วิเสส (บาลีและไทย)

เนตติ. (บาลี)	= เนตติปกรณ์	ภาษาบาลี
เนตติ. (ไทย)	= เนตติปกรณ์	ภาษาไทย
เปฏโฏ. (บาลี)	= เปฏโฏเทศ	ภาษาบาลี
มิลินท. (บาลี)	= มิลินทปัญหาปกรณ์	ภาษาบาลี
มิลินท. (ไทย)	= มิลินทปัญหาปกรณ์	ภาษาไทย
วิสุทฺธิ. (บาลี)	= วิสุทฺธิมคคปกรณ์	ภาษาบาลี
วิสุทฺธิ. (ไทย)	= วิสุทฺธิมรรคปกรณ์	ภาษาไทย

อธิบายอักษรย่ออรรถกถาปกรณ์วิเสสและอื่นๆ (บาลีและไทย)

เนตฺติ.อ. (บาลี)	= ขุททกนิกาย เนตติอรรถกถา	ภาษาบาลี
เนตฺติ.อ. (ไทย)	= ขุททกนิกาย เนตติอรรถกถา	ภาษาไทย
สงฺคห. (บาลี)	= อภิธมฺมตถสงฺคห	ภาษาบาลี
สงฺคห. (บาลี)	= อภิธรรมตถสังคหะ	ภาษาไทย
อภิ.วตาร. (บาลี)	= อภิธมฺมวตาร	ภาษาบาลี
อภิ.วตาร. (ไทย)	= อภิธมฺมวตาร	ภาษาไทย

อธิบายอักษรย่อฎีกาปกรณ์วิเสส

อภิ.วตารฎีกา. (บาลี)	อภิธมฺมตถวิภาสีนี อภิธมฺมวตารฎีกา	ภาษาบาลี
วิภาวินี. (บาลี)	อภิธมฺมตถวิภาวินี	ภาษาบาลี
วิภาวินี. (ไทย)	อภิธมฺมตถวิภาวินี	ภาษาบาลี

ตัวอย่าง อธิบายอักษรย่ออรรถกถาวินัยปิฎกภาษาไทย ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย

เล่มที่	เล่ม	ภาค	ตอน	คำย่อ	ชื่ออรรถกถา
๑	๑	๑	-	วิ.มหา.อ. (ไทย)	สมันตปาสาทิกา มหาวิภังค์อรรถกถา
๒	๑	๒	-	วิ.มหา.อ. (ไทย)	สมันตปาสาทิกา มหาวิภังค์อรรถกถา
๓	๑	๓	-	วิ.มหา.อ. (ไทย)	สมันตปาสาทิกา มหาวิภังค์อรรถกถา
๔	๒	-	-	วิ.มหา.อ. (ไทย)	สมันตปาสาทิกา มหาวิภังค์อรรถกถา
๕	๓	-	-	วิ.ภิกขุณี.อ. (ไทย)	สมันตปาสาทิกา ภิกขุณีวิภังค์อรรถกถา
๖	๔	๑	-	วิ.ม.อ. (ไทย)	สมันตปาสาทิกา มหาวรรคอรรถกถา
๗	๕	๒	-	วิ.ม.อ. (ไทย)	สมันตปาสาทิกา มหาวรรคอรรถกถา
๗	๖	-	-	วิ.จุ.อ. (ไทย)	สมันตปาสาทิกา จุฬวรรคอรรถกถา
๙	๗	-	-	วิ.จุ.อ. (ไทย)	สมันตปาสาทิกา จุฬวรรคอรรถกถา
๑๐	๘	-	-	วิ.ป.อ. (ไทย)	สมันตปาสาทิกา ปรีวารวรรคอรรถกถา

ตัวอย่าง อธิบายอักษรย่อรรถกถาพระสูตรตันปิฎก ภาษาไทย

ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย

เล่มที่	เล่ม	ภาค	ตอน	คำย่อ	ชื่อรรถกถา
๑๑	๑	๑	-	ที.สี.อ. (ไทย)	สุมังคลวิลาสินี สีสันธรรคครรถกถา
๑๒	๑	๒	-	ที.สี.อ. (ไทย)	สุมังคลวิลาสินี สีสันธรรคครรถกถา
๑๓	๒	๑	-	ที.ม.อ. (ไทย)	สุมังคลวิลาสินี มหาวรรคครรถกถา
๑๔	๒	๒	-	ที.ม.อ. (ไทย)	สุมังคลวิลาสินี มหาวรรคครรถกถา
๑๕	๓	๑	-	ที.ปา.อ. (ไทย)	สุมังคลวิลาสินี ปาฏิภวครรถกถา
๑๖	๓	๒	-	ที.ปา.อ. (ไทย)	สุมังคลวิลาสินี ปาฏิภวครรถกถา
๑๗	๑	๑	-	ม.ม.อ. (ไทย)	ปปัญจสูทนี มุลปณณาสกัรรถกถา
๑๘	๑	๒	-	ม.ม.อ. (ไทย)	ปปัญจสูทนี มุลปณณาสกัรรถกถา
๑๙	๑	๓	-	ม.ม.อ. (ไทย)	ปปัญจสูทนี มุลปณณาสกัรรถกถา
๒๐	๒	๑	-	ม.ม.อ. (ไทย)	ปปัญจสูทนี มุลปณณาสกัรรถกถา

ฯลฯ

ตัวอย่าง การอธิบายอักษรย่อรรถกถาอภิธรรมปิฎก ภาษาไทย

ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย

เล่มที่	เล่ม	ภาค	ตอน	คำย่อ	ชื่อรรถกถา
๓๗	๑	๑	-	อภิ.สง.อ. (ไทย)	ธัมมสังคณี อัฐสาธินีอรรถกถา
๓๖	๑	๒	-	อภิ.สง.อ. (ไทย)	ธัมมสังคณี อัฐสาธินีอรรถกถา
๓๗	๒	๑	-	อภิ.วิ.อ. (ไทย)	วิภังค์ สัมโมหวิโนทีนอรรถกถา
๓๘	๒	๑	-	อภิ.วิ.อ. (ไทย)	วิภังค์ สัมโมหวิโนทีนอรรถกถา
๓๙	๓	-	-	อภิ.ธ.อ. (ไทย)	ธาตุกถา ปญจปรกณอรรถกถา
				อภิ.ธ.อ. (ไทย)	ปุคคลบัญญัติ ปญจปรกณอรรถกถา
๔๐	๔	๑	-	อภิ.ก.อ. (ไทย)	กถาวัตถุ ปญจปรกณอรรถกถา
๔๑	๔	๑	-	อภิ.ก.อ. (ไทย)	กถาวัตถุ ปญจปรกณอรรถกถา
๔๒	๕	๑	๑	อภิ.ย.อ. (ไทย)	ยมก ปญจปรกณอรรถกถา
๔๓	๕	๑	๒	อภิ.ย.อ. (ไทย)	ยมก ปญจปรกณอรรถกถา
๔๔	๖	๒	-	อภิ.ย.อ. (ไทย)	ยมก ปญจปรกณอรรถกถา
๔๕	๗	๑	-	อภิ.ป.อ. (ไทย)	ปฏิฐาน ปญจปรกณอรรถกถา
๔๕	๗	๒	-	อภิ.ป.อ. (ไทย)	ปฏิฐาน ปญจปรกณอรรถกถา

ฯลฯ